

6. Paneuropejska Konferencja Zielonego Pasa w 2012 r.

Zielony Pas Europy Granice dzielą. Przyroda łączy.

Wzdłuż dawnej Żelaznej Kurtyny, która na blisko 40 lat podzieliła Europę na Wschód i Zachód, powstała wyjątkowa sieć obszarów chronionych i krajobrazów kulturowych. Pomimo złowrogiego kontekstu istnienie strefy granicznej spowodowało, że przyroda na terenach położonych wzdłuż liczącej ponad 12 500 km linii granic państwowych, od Morza Barentsa, przez wybrzeże Bałtyku, Europę Środkową i Bałkany, aż do Morza Czarnego, zachowała się w mało zmienionym stanie. W niezamierzony sposób polityczny podział Europy przyczynił się więc do ochrony cennych siedlisk oraz ocalenia licznych zagrożonych gatunków. Już w latach 70-tych XX w. przyrodnicy z różnych krajów europejskich zwrócili uwagę na wysokie walory przyrodnicze obszarów położonych w tej strefie. Ustanowiona w 2003 r. Inicjatywa „Zielony Pas Europy” połączyła różne inicjatywy regionalne w jedną wspólną inicjatywę europejską. Obecnie Zielony Pas łączy 24 kraje stanowiąc oś paneuropejskiej sieci ekologicznej, będącej istotnym składnikiem europejskiej „Zielonej Infrastruktury”. Zielony Pas Europy, który powstał dzięki współpracy transgranicznej, jest przykładem wspólnego europejskiego dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Wyjątkowe znaczenie korytarza ekologicznego, tworzonego przez Zielony Pas, jest ewidentne: przecina on niemal wszystkie europejskie regiony biogeograficzne, a w 50-ciokilometrowej strefie po obu jego stronach znajduje się ponad 3200 obszarów przyrody chronionej, w tym 40 parków narodowych.

Informacje o Zielonym Pasiu Europy można uzyskać z następujących źródeł:

Regionalni koordynatorzy

Fennoskandyjski Zielony Pas
Baltic Fund for Nature
bfn@bfn.org.ru • www.bfn.org.ru

Norwegia
Bjørn Arne Næss, Miljødirektoratet
bjorn.arne.nass@miljodir.no

Finlandia
Tapio Lindholm, Syke
Tapio.lindholm@ymparisto.fi

Aimo Saano, Metsähallitus
aimo.saano@metsa.fi

Bałtycki Zielony Pas
BUND Mecklenburg-Western Pomerania
coordinator@balticgreenbelt.de
www.balticgreenbelt.de

Środkowoeuropejski Zielony Pas
BUND Project Office Green Belt
greenbelt@bund-naturschutz.de
www.gruenesband.info

EURONATUR

Bałkański Zielony Pas
EuroNatur
greenbelt@euronatur.org • www.euronatur.org

Dofinansowano ze środków niemieckiej Federalnej Agencji ds. Ochrony Przyrody (BfN) oraz niemieckiego Federalnego Ministerstwa Środowiska, Ochrony Przyrody i Bezpieczeństwa Nuklearnego
www.bfn.de

Wydanie pierwsze, 2013. Wydrukowano na papierze w 100% pochodzącym z recyklingu

HGS5 gmbh, Fürth/Germany • www.hgs5.net

Z. Brajanoski, J. Flachs, F. Henkel, E. Körner, J. Peltomäki, Macedonian Ecological Society, Museum Mödlareuth/A. Schaffner, H. Schlumprecht, J. Schmiedel, W. Sollberger, Ch. Übl, W. Willner.

Projekt
Zdjęcia

Pieczeń

European Green Belt

Zielony Pas Europy

Granice dzielą. Przyroda łączy.

www.europeangreenbelt.org

www.europeangreenbelt.org

Niedźwiedź brunatny na pograniczu Finlandii i Rosji

Wybrzeże Bałtyku

Lilium albanicum na pograniczu Macedonii i Albanii

Zielony Pas Europy został podzielony na cztery regiony: Fennoskandyjski, Bałtycki, Środkowoeuropejski i Bałkański. Ogólną rolę sterującą pełni grupa koordynacyjna złożona z przedstawicieli każdego z regionów. Rolę koordynującą w obrębie regionów pełnią regionalni koordynatorzy, zaś na poziomie krajowym działają osoby pełniące rolę Krajowych Punktów Kontaktowych.

Fennoskandyjski Zielony Pas – łańcuch obszarów chronionych

Fennoskandyjski Zielony Pas rozciąga się na odcinku 1350 kilometrów wzdłuż granic Norwegii, Rosji i Finlandii, od Morza Barentsa do Bałtyku. Są to tereny dzikie. W północnej części dominuje roślinność złożona z porostów, mchów i karłowatych krzewów. W części środkowej i południowej przeważają rozległe lasy iglaste o charakterze tajgi. Są one ostoją dużych ssaków, jak niedźwiedź brunatny i łosć. Krajobraz charakteryzuje obecność niezliczonych mokradeł, bagien i jezior. Są one siedliskiem narodowego ptaka Finlandii – łabędzia krzykliwego. W lutym 2010 ministrowie środowiska trzech graniczących ze sobą krajów podpisali Memorandum of Understanding o współpracy w obrębie Fennoskandyjskiego Zielonego Pasa, które ułatwia transgraniczną współpracę w zakresie ekologii, zrównoważonej gospodarki i komunikacji społecznej.

Bałtycki Zielony Pas – wybrzeże morskie

Bałtycki Zielony Pas rozciąga się wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Specyficzne dla tej części Zielonego Pasa Europy są podwodne siedliska morskie oraz zróżnicowana linia

brzegowa z rozległymi polami wydmy, długimi plażami, imponującymi klifami oraz odizolowanymi zalewami. Dawne poligony wojskowe stanowią dziś ostoję milionów przelotnych ptaków oraz licznych ssaków morskich, jak foka szara i foka obrączkowana. Jednak od początku lat 90-tych XX w. wybrzeże jest poddawane silnej presji w zakresie wykorzystania do celów gospodarczych i turystycznych. Zapewnienie ochrony naturalnych i historycznych walorów atrakcyjnego krajobrazu bałtyckiego wybrzeża to jedno z ważnych zadań Zielonego Pasa.

Środkowoeuropejski Zielony Pas – różnorodne krajobrazy

Środkowoeuropejski Zielony Pas przecina różnorodne krajobrazy kulturowe, częściowo intensywnie wykorzystywane rolniczo. Przechodzi on m.in. przez Masyw Czeski, gdzie znajdują się leśne transgraniczne parki narodowe, jak park Bayerischer Wald/Šumava, prowadzi wzdłuż dolin rzek o charakterze naturalnym, jak Mura oraz Drawa, i biegnie wzdłuż górskich grzbietów Karawanków oraz Alp Julijskich do wybrzeża Adriatyku. Dzięki wsparciu poszczególnych krajów, na poziomie regionalnym lub krajowym, oraz funduszom UE, interesariusze wdrożyli na tym odcinku Zielonego Pasa dwa międzynarodowe projekty. Ich głównym celem była ochrona Zielonego Pasa jako korytarza ekologicznego i zabytkowego krajobrazu, rozwój współpracy transgranicznej oraz promowanie zrównoważonego rozwoju regionalnego.

Bałkański Zielony Pas – obszary górskie

Południowa część Zielonego Pasa Europy to tereny o wysokiej różnorodności biologicznej z licznymi gatunkami endemicznymi. Biegnie on przez grzbiety górskie Półwyspu Bałkańskiego obejmując wyjątkowo różnorodną mozaikę naturalnych i kulturowych krajobrazów, w tym dziewicze ekosystemy alpejskie, lasy, stepy, jeziora i wybrzeże morskie. Jest to miejsce występowania licznych zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. Nad wzgórzami Sakar na granicy bułgarsko-tureckiej krążą orły cesarskie. Odległe obszary przygraniczne i rozległe lasy są ostoją płochliwego rysia bałkańskiego.

Zielony Pas w Polsce – wybrzeże Bałtyku

Zielony Pas Europy w Polsce ciągnie się na odcinku ponad 500 km wzdłuż wybrzeża Bałtyku. W jego obrębie znalazły się różnorodne ekosystemy morskie, nadbrzeżne i lądowe, w tym morskie zatoki, przybrzeżne płycizny i ławice, mierzeje, zalewy i jeziora przymorskie, delty i ujścia rzek, klify i wybrzeża wydmy oraz przylegające do brzegu morza fragmenty mokradeł, wysoczyzn morenowych i pojezierzy. Występują tu liczne rzadkie i zagrożone gatunki roślin i zwierząt. Polskie wybrzeże Bałtyku wraz z wodami przybrzeżnymi jest ważną ostoją morświna i foki szarej, a także wielu gatunków ptaków wodno-błotnych. W polskiej części Zielonego Pasa znalazło się blisko 100 obszarów przyrody chronionej, w tym 2 parki narodowe, 4 parki krajobrazowe i ponad 50 obszarów Natura 2000.